

॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ अंगारकारकोहिमूलतउल्लुत्यकाष्ठं बहति अंगारइंगालः ॥ १८ ॥ १९ ॥ अनारभ्याः प्रबलैः सहवैरादयः अगताः कदाचिदप्यप्राप्ताः ॥ २० ॥ २१ ॥ लघुमूलान् अल्पोपायान् ॥ २२ ॥ चक्षुषा प्रीतिमयेन ॥ २३ ॥ सुपुष्पितः वाचा चक्षुषा चानुपहं दर्शयन्नपि अफलः स्यात् भृत्यं न धनेन वर्धयेत् सफलोपि सन्दुरारुहः भृत्यवश्येन भवेत् अपक्व इति अंतर्बलहीनोऽपि बलघत्तां बहिः प्रकाशयेदेवेत्यर्थः ॥ २४ ॥ कर्मणा दानेन लोकं भृत्यवर्गं ॥ २५ ॥ २६ ॥ अनये स्थितः अनीतिमान् ॥ २७ ॥ २८ ॥ प्रतिसंवेष्टे संकुचति बहुफलं न प्रयच्छतीत्यर्थः ॥ २९ ॥ ३० ॥ न जहाति श्रियं ॥ ३१ ॥ ३२ ॥

वनस्पतेरपक्वानि फलानि प्रचिनोतियः ॥ सनाप्रोतिरसं तेभ्यो बीजं चास्य विनश्यति ॥ १५ ॥ यस्तु पक्वमुपादत्ते काले परिणतं फलं ॥ फलाद्रसं सलभते बीजाच्चैव फलं पुनः ॥ १६ ॥ यथामधुसमादत्ते रक्षन् पुष्पाणि षट्पदः ॥ तद्वदर्थान् मनुष्येभ्य आदद्यादविहिंसया ॥ १७ ॥ पुष्पं पुष्पं विचिन्वीत मूलच्छेदं न कारयेत् ॥ मालाकार इवारामेन यथांगारकारकः ॥ १८ ॥ किन्नु मे स्यादिदं कृत्वा किन्नु मे स्यादकुर्वतः ॥ इति कर्माणि संचित्य कुर्याद्वापुरुषो न वा ॥ १९ ॥ अनारभ्या भवंत्यर्थाः केचिन्नित्यंतथाऽगताः ॥ कृतः पुरुषकारो हि भवेद्येषु निरर्थकः ॥ २० ॥ प्रसादो निष्फलो यस्य क्रोधश्चापि निरर्थकः ॥ न तं भर्तारमिच्छंति षट्पतिमिव स्त्रियः ॥ २१ ॥ कांश्चिदर्थान्नरः प्राज्ञो लघुमूलान् महाफलान् ॥ क्षिप्रमारभते कर्तुं न विघ्नयति तादृशान् ॥ २२ ॥ ऋजुपश्यति यः सर्वं चक्षुषानुपि वन्निव ॥ आसीनमपि तूष्णीकमनुरज्यंति तं प्रजाः ॥ २३ ॥ सुपुष्पितः स्यादफलः फलितः स्यादुरारुहः ॥ अपक्वः पक्वसंकाशो न तु शीर्येत कर्हिचित् ॥ २४ ॥ चक्षुषामनसा वाचा कर्मणा च चतुर्विधं ॥ प्रसादयति यो लोकं तं लोको नु प्रसीदति ॥ २५ ॥ यस्मात्त्रस्यंति भूतानि मृगव्याधान् मृगा इव ॥ सागरांतामपि महीं लब्ध्वासपरिहीयते ॥ २६ ॥ पितृपैतामहं राज्यं प्राप्तवान् स्वेन कर्मणा ॥ वायुरभ्रमिवासाद्यभ्रं शयत्यनये स्थितः ॥ २७ ॥ धर्ममाचरतो राज्ञः सद्भिश्चरितमादितः ॥ वसुधा वसुसंपूर्णा विर्धते भूतिवर्धनी ॥ २८ ॥ अथ संत्यजतो धर्ममधर्मं चानुतिष्ठतः ॥ प्रतिसंवेष्टते भूमिरग्नौ चर्मा हितं यथा ॥ २९ ॥ य एव यत्नः क्रियते परराष्ट्रविमर्दने ॥ स एव यत्नः कर्तव्यः स्वराष्ट्रपरिपालने ॥ ३० ॥ धर्मेण राज्यं विंदेत धर्मेण परिपालयेत् ॥ धर्ममूलां श्रियं प्राप्य न जहाति न हीयते ॥ ३१ ॥ अप्युन्मत्तात्प्रलपतो बालाच्च परिजल्पतः ॥ सर्वतः सारमादद्यादश्मभ्य इव कांचनं ॥ ३२ ॥ सुव्याहतानि सूक्तानि सुकृतानि ततस्ततः ॥ संचिन्वन्धीर आसीत् शिलाहारी शिलं यथा ॥ ३३ ॥

सुव्याहतानि पांडित्यवचनानि सूक्तानि शोभनतया उक्तानि मातृपितृगुर्वादीनि सुकृतानि तदुपदिष्टकर्माणि शिलं कणिकाद्यर्जनं उच्छः कणश आदानं कणिकाद्यर्जनं शिलमिति यादवः त्वमपि अस्मदादिवा कयात्सारंगुह्येति भावः ॥ ३३ ॥